

HOE JAPAN DE OORLOG VERLOOR

*the 1944 peak. Serviceable merchant tonnage was a little over 12 percent of the fleet with which Japan had begun the war. Output of airframes had fallen 56 percent of the 1944 peak; aircraft engines 73 %; merchant shipbuilding, 81 percent; army ordnance, 44 percent; and naval ordnance, 57 percent. Oil imports had ceased and oil refining had declined to less than 15 percent of the 1943 output. Primary aluminum production was only 9 percent of the 1944 peak, explosives production 45 percent of the 1944 figure but its basic ingredient, nitric acid, had declined to 17 percent of the 1944 figure.'*¹

Dat zijn, men houde het in het oog, cijfers die na Japans capitulatie als resultaat van een langdurig en grondig onderzoek werden vastgesteld door Amerikanen. In de zomer van '45 waren zij aan de Amerikaanse autoriteiten niet bekend. Zij waren dat evenmin in volle omvang aan de Japane. Wèl had de eerste secretaris van het Japanse kabinet in mei '45 op verzoek van de toenmalige minister-president bestudeerd of Japans hulpbronnen voldoende waren om de oorlog voort te zetten – hij had talrijke deprimerende gegevens verzameld; zijn studie maakte het, aldus in november '45 de laatste Japanse minister van marine, admiraal Mito-soemasa Jonai, *'more and more clear that continuation of the war was going to be difficult.'*²

Moelijk dus. Maar niet onmogelijk.

★

Wij hebben in vorige delen van ons werk alsook in dit hoofdstuk doen blijken hoe effectief de coördinatie was tussen de Amerikaanse en de Britse oorlogvoering, maar van coördinatie tussen de Japanse en de Duits-Italiaanse hebben wij geen melding gemaakt, behoudens dat wij schreven dat Duitsland en Italië in december '41 krachtens een aan Japan gedane toezegging op de Japanse oorlogsverklaring aan de Verenigde Staten de hunne lieten volgen. Dat geschiedde op 11 december '41. Twee dagen eerder had Roosevelt in de radiotoespraak die hij tot het Amerikaanse volk richtte, een passage ingevlochten die aldus luidde:

'We know that Germany and Japan are conducting their military and naval operations with a joint plan. That plan considers all peoples and nations which are not helping the Axis Powers, as common enemies of each and everyone of the Axis Powers . . . Remember

¹ Jerome B. Cohen: *Japan's Economy in War and Reconstruction*, p. 108–09. ² Aangehaald in a.v., p. 108.